

POWIATOWY INFORMATOR DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Przemoc domowa- należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej (Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Rodzaje przemocy

Gdy bijesz, popychasz, szarpiesz, kopiesz, dusisz, odpychasz, przytrzymujesz, policzkujesz, itp.- stosujesz **przemoc fizyczną**.

Gdy obrażasz, wyzywasz, pozbawiasz kontaktu z bliskimi, poniżasz w obecności innych osób, kontrolujesz, ciągle krytykujesz, wyśmiewasz opinię, poglądy, religię, przekonania, itp.- stosujesz **przemoc psychiczną**.

Gdy zmuszasz osobę do współżycia, do zachowań seksualnych przez nią nie akceptowanych, itp.- stosujesz **przemoc seksualną**.

Gdy używasz pieniędzy lub innych wartości materialnych do kontroli i władzy nad osobą, wartości materialne stają się instrumentem do budowania dominującej pozycji w rodzinie, nie zaspokajasz podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, okradasz, zabierasz pieniądze, itp.- stosujesz **przemoc ekonomiczną**.

Gdy naruszasz obowiązek opieki nad osobami bliskimi tzn., pozbawiasz pożywienia, ubrania, schronienia, uniemożliwiasz osobie bliskiej zaspokoić potrzeb fizjologicznych, itp.- jest to **zaniedbanie** (forma przemocy ekonomicznej).

Gdy obrażasz na portalach społecznościowych, nękaś SMS-ami, publikujesz ośmieszające zdjęcia danej osoby itp.- stosujesz **cyberprzemoc**.

Przemoc wpływa na wszystkich członków rodziny. Często występuje sytuacja stosowania więcej niż jednej formy przemocy.

Nic nie usprawiedliwia aktów przemocy!

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych nie tylko naraża Cię na rozpad związku i utratę rodziny, ale również na odpowiedzialność karną.

Zgodnie z art. 207 Kodeksu Karnego:

Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawy, **podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.**

Jeżeli czyn połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca **podlega karze pobawienia wolności od roku do lat 10.**

Gdy stosujesz przemoc domową grozi Ci:

- interwencja Policji lub zatrzymanie połączone ze stosowaniem środków zapobiegawczych;
- nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania i zakaz zbliżania się do niego;
- zakaz kontaktu i zbliżania się do osób pokrzywdzonych;
- wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”;
- skierowanie na Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową lub Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową przez Zespół interdyscyplinarny,
- w razie nie podjęcia i nie ukończenia wyżej wskazanych Programów- zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia,
- zasądzenie odszkodowania, zadośćuczynienia na rzecz osoby pokrzywdzonej;
- ograniczenie lub zakazanie kontaktu z dzieckiem (gdy stosowana jest przemoc wobec własnego dziecka, wobec którego wykonujesz władzę rodzicielską);
- w razie uprzedniego skazania na karę z warunkowym zawieszeniem- natychmiastowe zarządzenie jej wykonania,
- sądowe zobowiązanie do uczestnictwa w Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub Programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- kara pozbawienia wolności.

Pamiętaj! Nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania wydawane jest bez względu na to czyją jest własnością.

Pamiętaj! Nie jesteś bezkarna/y jeżeli stosujesz przemoc domową wobec byłego małżonka/malżonki, bądź osoby z którą byłaś/eś w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej. Również podlegasz karze, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.

Możesz zmienić swoje postępowanie:

- gdy zostanie wszczęta procedura „Niebieskie Karty” współpracuj z zespołem interdyscyplinarnym, przyjdź na wezwanie i zastosuj się do zaleceń;
- w przypadku uzależnienia, podejmij stosowną terapię;
- weź udział w Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową.*

*Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową odbywa się w formie spotkań grupowych, uzupełniony pracą indywidualną. Adresatami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych są:

- osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej;
- osoby stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia, w ramach uzupełnienia podstawowej terapii;
- osoby, które same zgłoszą się do uczestnictwa w Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową.

Celem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych jest:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy domowej;
- uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy domowej;
- zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Uzupełnieniem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową jest Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową. Działania psychologiczno-terapeutyczne są ukierunkowane na utrwalenie zmian, jakie wypracowano u uczestników Programu korekcyjno-edukacyjnego. Również działania są skierowane do osób, które są gotowe do pogłębionej pracy psychologicznej w obszarze zmiany postaw w relacjach z bliskimi.

W powiecie gryfińskim podmiotem odpowiedzialnym za realizację *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową* oraz *Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową* jest **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie, ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino, tel. 91-404-55-04, 91-416-20-17.**

**Baza teleadresowa podmiotów realizujących oddziaływania wobec osób
stosujących przemoc domową w powiecie gryfińskim**

Nazwa instytucji	Zakres oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie, ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino, tel. 91-404-55-04, 91-416-20-17 Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gryfinie, ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino	➤ realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową; ➤ interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; ➤ poradnictwo specjalistyczne (psycholog, mediator, prawnik, pracownik socjalny).
Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie, ul. Łużycka 12, 74-100 Gryfino, tel. 91-416-25-08, 91-416-25-27 Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gryfinie, ul. Łużycka 12, 74-100 Gryfino	➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; ➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych; ➤ realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach, ul. Skośna 6, 74-110 Banie, tel. 91-416-63-24, 91-416-63-53, 662-296-079 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Baniach, ul. Skośna 6, 74-110 Banie	➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; ➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych; ➤ realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Cedyni, Plac Wolności 8, 74-520 Cedynia, tel. 91-464-79-56	➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy

Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Cedyni, Plac Wolności 8, 74-520 Cedynia	domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; ➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarynych; ➤ realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnie, ul. Jagiellońska 2, 74-500 Chojna, tel. 91-414-29-71, 798-852-796 Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Chojna, ul. Jagiellońska 2, 74-500 Chojna	➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; ➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarynych; ➤ realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieszkowicach, ul. Chopina 1, 74-505 Mieszkowice, tel. 91-466-69-34 Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Mieszkowicach, ul. Chopina 1, 74-505 Mieszkowice	➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; ➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarynych; ➤ realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu, ul. Szeroka 12, 74-503 Moryń, tel. 91-414-61-45	➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne

Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Moryniu, ul. Szeroka 12, 74-503 Moryń	służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; ➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych; ➤ realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Czarnowie, ul. Św. Floriana 10, 74-106 Stare Czarnowo, tel. 91-485-70-56, 91-485-70-58, 509-985-364 Gminny Zespół Interdyscyplinary w Starym Czarnowie, ul. Św. Floriana 10, 74-106 Stare Czarnowo	➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; ➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych; ➤ realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzcieńsku- Zdroju, ul. Rynek 12, 74-510 Trzcieńsko- Zdrój, tel. 91-414-84-19 Zespół Interdyscyplinary ds. przeciwdziałania przemocy Domowej w Gminie Trzcieńsko- Zdrój, ul. Rynek 12, 74-510 Trzcieńsko- Zdrój	➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; ➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych; ➤ realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej, ul. Grunwaldzka 8, 74-120 Widuchowa, tel. 91-416-72-55	➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Widuchowej, ul. Grunwaldzka 8, 74-120 Widuchowa	kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; ➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych; ➤ realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Baza teleadresowa podmiotów realizujących oddziaływania wobec osób z problemem alkoholowym i z innymi uzależnieniami w powiecie gryfińskim

Nazwa instytucji/podmiotu	Zakres oddziaływań
Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie, ul. Łużycka 12, 74-100 Gryfino, tel. 91-416-25-08, 91-416-25-27	➤ konsultacje dla osób uzależnionych od narkotyków i członków ich rodzin.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gryfinie, ul. Łużycka 12, 74-100 Gryfino, tel. 91-416-25-08, 91-416-25-27	➤ przyjmowanie zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu; ➤ weryfikowanie zgłoszeń (wezwanie osoby co do której wpłynęło zgłoszenie); ➤ kierowanie na badanie wykonane przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego; ➤ złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.
Przychodnia „Intermed” - Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Gryfinie, ul. Niepodległości 28, 74-100 Gryfino, tel. 91-416-20-41	➤ terapia dla osób uzależnionych od alkoholu; ➤ terapia dla osób z syndromem DDA.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baniach, ul. Skośna 6, 74-110 Banie, tel. 91-416-63-24, 91-416-63-53, 662-296-079	➤ przyjmowanie zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu; ➤ weryfikowanie zgłoszeń (wezwanie osoby co do której wpłynęło zgłoszenie); ➤ kierowanie na badanie wykonane przez biegłego w celu wydania

	opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego; ➤ złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Moryń, Plac Wolności 1, 74-503 Moryń, tel. 91-466-79-50	➤ przyjmowanie zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu; ➤ weryfikowanie zgłoszeń (wezwanie osoby co do której wpłynęło zgłoszenie); ➤ kierowanie na badanie wykonane przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego; ➤ złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cedyni, Plac Wolności 1, 74-520 Cedynia, tel. 91-414-40-58	➤ przyjmowanie zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu; ➤ weryfikowanie zgłoszeń (wezwanie osoby co do której wpłynęło zgłoszenie); ➤ kierowanie na badanie wykonane przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego; ➤ złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chojnie, ul. Jagiellońska 4, 74-500 Chojna, tel. 91-414-10-35	➤ przyjmowanie zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu; ➤ weryfikowanie zgłoszeń (wezwanie osoby co do której wpłynęło zgłoszenie); ➤ kierowanie na badanie wykonane przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;

	➤ złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Czarnowie, ul. Św. Floriana 10, 74-106 Stare Czarnowo, tel. 91-485-70-56, 91-485-70-58, 509-985-364	➤ przyjmowanie zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu; ➤ weryfikowanie zgłoszeń (wezwanie osoby co do której wpłynęło zgłoszenie); ➤ kierowanie na badanie wykonane przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego; ➤ złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trzcińsku- Zdroju, ul. Rynek 15, 74-510 Trzcińsko- Zdrój, tel. 91-414-80-88	➤ przyjmowanie zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu; ➤ weryfikowanie zgłoszeń (wezwanie osoby co do której wpłynęło zgłoszenie); ➤ kierowanie na badanie wykonane przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego; ➤ złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widuchowej, ul. Grunwaldzka 8, 74-120 Widuchowa, tel. 91-416-72-55	➤ przyjmowanie zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu; ➤ weryfikowanie zgłoszeń (wezwanie osoby co do której wpłynęło zgłoszenie); ➤ kierowanie na badanie wykonane przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego; ➤ złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieszkowicach, ul. Chopina 1, 74-505 Mieszkowice, tel. 91-466-69-38	➤ przyjmowanie zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu; ➤ weryfikowanie zgłoszeń (wezwanie osoby co do której wpłynęło zgłoszenie); ➤ kierowanie na badanie wykonane przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego; ➤ złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.

Materiały źródłowe:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Dz.U. z 2024 r. poz. 1673,
- Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- Karta informacyjna dla osób stosujących przemoc w rodzinie (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej),
- Informator o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania zaburzeniom psychicznym w Województwie Zachodniopomorskim, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie, Szczecin 2017.